یادداشت

اقتصاد مقاومتی اجرا و عمل در مناطق آزاد

عبدالرسول خلیلی
استاد دانشگاه

● توسعه حوزه عمل مناطق آزاد و ویژه اقتصادی کشور برای انتقال فناوری‌های پیشرفته، گسترش و تسهیل تولید، صادرات کالا و خدمات و تأمین نیازهای ضروری و منابع مالی از خارج براساس بند ۱۱ سیاست‌های اقتصاد مقاومتی، پیشران و پیشگام اجرای فعالیت‌های مناطق آزاد و ویژه اقتصادی کشور است. رئیس‌جمهور در روزهای آغازین سال جدید در نشست شورای‌عالی و مدیران عامل مناطق آزاد، گفت مناطق آزاد باید پیشران و پیشگام در اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی باشند. روحانی پیشبرد و اجرای عملی سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در مناطق آزاد را به معنای جذب سرمایه، فناوری و تولید و صادرات بیشتر دانست. تحقق این سیاست‌ها در واقع زمینه و فرصت مناسب را برای نقش‌آفرینی مردم و فعالان اقتصادی در تحقق رونق اقتصادی کشور فراهم می‌کند. دراین باره البته تقویت بیش‌ازپیش زیرساخت‌ها در مناطق آزاد برای سرمایه‌گذاری ضروری است که در این نشست رئیس‌جمهوری بر آن تأکید کرد. مسئله‌ای که تسریع آن به واقع به شتاب رونق اقتصادی مناطق آزاد کمک می‌کند و این مستلزم تهیه جدول داده ستانده براساس مأموریت‌های مناطق آزاد است تا بتوان خواسته‌های ملی را از مناطق آزاد تعیین کرد. مناطق آزاد به‌ویژه با توجه به نقش بین‌المللی آنها به‌عنوان محل اصلی پیوند ایران به خارج برای آینده‌ای فوق‌العاده با مبدأ کریدورهای بین‌المللی از جمله کریدور بسیار مهم شمال - جنوب، بااهمیت است. رئیس‌جمهوری همچنین سال ۹۵ را سال بسیار ویژه‌ای برای مناطق آزاد در جهت بهره‌برداری کامل از پسابرجام خواند و مبنای کار و تابلوی راهنمای کشور را در این حوزه، بند ۱۱ سیاست‌های اقتصاد مقاومتی برشمرد، مؤلفه‌هایی که مأموریت مناطق آزاد را در اجرای چهار محور جذب فناوری و سرمایه خارجی، گسترش تولید و توسعه صادرات نشان می‌دهد. آنچه مسلم است مناطق آزاد درحال‌حاضر به یک روح تازه نیاز دارند؛ روحی که فضای ساختار اداری آن را با هدف ارائه خدمات برتر برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی متحول کند. با تاکیدی که رئیس‌جمهور بر مناطق آزاد به‌عنوان پیشران و پیشگام در اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی داشته، این نگاه مستلزم عزم ملی در حمایت از فعالیت‌های مناطق آزاد و ویژه اقتصادی از جانب تمام دست‌اندرکاران اقتصادی دولت در سرزمین اصلی در سه قوه اجرائی، تقنینی و قضائی دارد. مجلس دهم باید یکی از فعالیت‌های آغازین خود را بازنگری در مواد موازی با فعالیت‌های مناطق آزاد و ویژه اقتصادی قرار دهد، مواد قانونی‌ای که مزیت‌های اقتصادی مناطق آزاد را برای سرمایه‌گذاری، تولید و صادرات از بین برده است. مناطق آزاد برای اجرا و عمل به مأموریت‌های محوله خود باید از فضای سازمان عمران منطقه‌ای بودن خارج شوند و ماهیت اصلی متناسب با استانداردهای جهانی به خود بگیرند. این استانداردها همانا بسترسازی توسعه با جذب سرمایه‌گذاری خارجی برای حضور در بازار جهانی است. امروزه با توجه به نقدینگی‌های مازاد و سرمایه‌های سرگردان فراوانی که در جهان وجود دارد، عملا بازارهای نوظهوری همانند ایران از جذابیت بسیار بالایی برای سرمایه‌گذاران برخوردار است. بدین منظور باید تحرک کافی در بخش جذب سرمایه‌گذاری خارجی در مناطق آزاد و ویژه اقتصادی کشور ایجاد کرد تا بتوان به مقوله توسعه در مناطق آزاد از منظر بین‌المللی نگریست. دولت نیز در سندهای همکاری خود با دیگر کشورها باید به مسئله جذب سرمایه‌گذاری مشترک در مناطق آزاد ایران با هدف تأمین منابع مالی توجه اکید داشته باشد. لزوم جذب سرمایه‌گذاری خارجی در مناطق آزاد بر اهمیت فعالیت و هماهنگی بخش‌های دیپلماسی، بازرگانی و دیگر بخش‌های مربوطه در این زمینه تأکید می‌کند. به همین دلیل لازم است وزارت امور خارجه، با توجه به امکاناتی که در خارج از کشور دارد، در مسیر جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی سایر کشورها، با مناطق آزاد کشور و حوزه فعالیتی آن پیوند بخورد و مجموعه امکانات اقتصادی و دفاتر نمایندگی‌های کشور در خارج از کشور را به این منظور به کار گیرد.

خبر

دولت روسیه از افزایش تولید نفت این کشور دفاع کرد

● **ایرنا:** وزیر انرژی روسیه روز شنبه با دفاع از افزایش تولید نفت این کشور اعلام کرد افزایش جزئی در تولید نفت تأثیری در طرح فریز نفتی نخواهد داشت.

به گزارش خبرگزاری ایتارتاس روسیه، الکساندر نواک، وزیر انرژی این کشور روز شنبه در پاسخ به برخی اعتراض‌های کشورهای تولیدکننده نفت به افزایش تولید نفت روسیه، گفت: افزایش جزئی تولید نفت منافاتی با توافق قبلی فریز نفتی برای تثبیت قیمت جهانی نفت نخواهد داشت.

عکس: Aljazeera

تصویری از وضعیت کارگران مهاجر در امارات عربی

اعتصاب در کویر

نویسنده مقاله، جان فرانچسکو تورانو در ۱۹۶۲ در شهر رجو کالابریا در جنوب ایتالیا زاده شد.
یادداشت‌های این نویسنده و روزنامه‌نگار از سال ۱۹۷۹ در دو روزنامه شهره ایتالیایی «کوریره دلاسرا» و «لارپوبلیکا» منتشر می‌شود.
از «تورانو» کتاب‌های بسیاری در ایتالیا نشر یافته که با استقبال فراوان روبه‌رو شده است. شاید نشر این نوشته به این پرسش پاسخ دهد که از چه رو جنگ‌زدگان و مهاجران عرب راه آب و دریا را با همه خطرها و بیم غرق‌شدن در پی می‌گیرند، دریایی که از آغاز سال نو مسیحی، صدها قربانی از کودک و زن و مرد گرفته است، اما از سفر و گذر به کشورهای هم‌زبان و هم‌مذهب می‌گریزند؟
مترجم، دکتر چنگیز صنیعی آرشینکت و منتقد سینماست که سال‌هاست در فلورانس زندگی می‌کند و به امور ادبی و هنری و انسانی می‌پردازد.
تصویری گویا از روزگار و زندگی، از رنج و درد کارگران مهاجر در کشورهای عربی خلیج‌فارس در این نوشته آمده است.

کارگران خارجی‌ای که در این کشورها در شرایط دشوار برای دستمزدی ناچیز کار می‌کنند از هرگونه حقوق قانونی محروم‌اند، ولی در اثر فشارهای سازمان‌های بین‌المللی نخستین اعتراضات و اعتصاب‌ها برای تغییر این وضع شروع شده است.

در سال ۱۹۹۸ درحالی‌که در اتوبان شیخ زاید دوبی که امارات‌المخدوم را به ابوظبی وصل می‌کند در حرکت بودم، در نزدیکی‌های العرب، یعنی هتل هفت‌ستاره‌ای که به شکل کشتی بادبانی در کناره ساحل جومیره ساخته شده است، توفان شدید شن همه‌جا را گرفت. ماشین‌ها نخست سرعتشان را کم کرده و چون میدان دید به صفر رسید، توقف کردند. با اینکه عصر بود، ولی هواسنج ماشین درجه حرارت بیرون را ۵۱/۵ نشان می‌داد، ولی اداره هواشناسی رسمی، حرارت را ۴۹/۵ اعلام کرد! علتش این بود که بنا به قوانین موجود، اگر درجه حرارت از ۵۰ درجه سانتی‌گراد بالا بزند می‌بایست کارگران دست از کار بکشند و کارگاه‌های ساختمانی تعطیل شوند؛ چون کار در فضای باز در آن درجه ممنوع است، ولی کارگاه‌ها همواره باز می‌کنند و کارگران همچنان کار می‌کنند تا رؤیای شیوخ عرب هرچه زودتر به واقعیت درآید. کولر ماشین روشن است و هوای درونش خنک، نمی‌توان فهمید که درجه رطوبت در بیرون چه اندازه است، ولی می‌توان گمانه زد که در اثر بادهای خشک ربع‌الخالی رطوبت پایین‌تر از ۹۰ درصد استاندارد ویژه این فصل است. در نخستین خط شش کرسی اتوبان صف طولانی از کامیون‌ها دیده می‌شود، ولی با کامیون‌های حمل‌ونقل کالا بارکش‌هایشان از فلز ساخته شده‌اند کارگران این کامیون‌ها کارشان جابه‌جا کردن کارگران ساختمانی به کارگاه‌هایشان است، رانندگان صبح زود آنان را از خوابگاه‌های آلونکی‌شان برمی‌دارند و به کارگاه‌های محل کارشان می‌برند و پس از شیفت کاری آنها را به خوابگاه‌ها برمی‌گردانند. از پشت نرده‌های بارکش کامیون تنها می‌توان انگشتان دست‌های این کارگران را دید که در پی مقابله با توفان شن و کمی اکسیژن برای تنفس هستند.

دوبی، اکنون، ۲۰۱۵، پس از ۱۷ سال تغییر کرده و مدرن‌تر شده است، ولی برای ۲۴ میلیون کارگر مهاجر که در کشورهای عربی خلیج‌فارس به کار مشغول‌اند شرایط کار تغییر زیادی نکرده است. بنا به آمار رسمی بانک جهانی این کارگران در سال بیش از ۶۰ میلیارد دلار پول برای خانواده‌هایشان به کشورشان روانه می‌کنند.

در دوبی امروز، اتوبوس‌های شهری با ایستگاه‌های سربسته و مجهز به تهویه هوا و مترو وجود دارد. کامیون‌های بارکش کارگران جایشان را به مینی‌بوس‌ها داده است و حدی برای ساعت کار تعیین شده است (ولی معمولا این قواعد و مقررات رعایت نمی‌شوند) و بعضی از کارگران کوپن غذایی هم در کنار دستمزد دریافت می‌کنند. منطقه‌ای که شش کشور عربی خلیج‌فارس را دربر می‌گیرد شورای همکاری خلیج‌فارس نام دارد و به طور مخفف «GCC» جی‌سی‌سی خوانده می‌شود. این شورا گذشته از سعودی‌ها و امارات عربی، عمان، قطر، بحرین و کویت را دربر می‌گیرد. در اثر فشار نهادهای بین‌المللی، همچون «عفو بین‌المللی»، کنفدراسیون متحده سه‌گانه کارگران، «حافظان حقوق بشر»، «سازمان جهانی کار» و دیپلماسی کشورهای این کارگران و در رأس آنها کشور هند و از همه مهم‌تر و مؤثرتر اعتراضات و اعتصاب‌های خود کارگران است که از مقابله با پلیس ابایی نداشته و از دستگیری و زندان و بازگردانده‌شدن به کشورشان (اخراج) هراسی ندارند. این کارگران از کشورهای نپال، افغانستان، سریلانکا، فیلیپین، تاجیکستان، اریتره و بنگلادش می‌آیند. تنها در سال ۲۰۱۳، صد هزار کارگر خارجی از عربستان سعودی برای انتقام‌جویی از اعتراضات و اعتصاب‌ها اخراج شده‌اند. کارشناسان معتقدند تازه این آغاز کار است. همچنین در امارات متحده عربی سال گذشته پس از اعتصاب‌های کارگران در «عرب‌تک» اخراج‌های شدیدی صورت گرفته است.

نخستین اعتصاب‌ها در دوبی به سال ۲۰۰۶ برمی‌گردد. در آن زمان، هزاران کارگر ساختمانی که در حال ساختن «برج خلیفه» بودند دست از کار کشیدند، دوبی بی‌درنگ تعداد زیادی از اعتصابیون را اخراج کرد.

امروزه پلیس امارات یک شماره سبز رایگان برای اعتراض کارگران به بدرفتاری و سوءاستفاده کارفرما اختصاص داده است، ولی بسیار کم از آن استفاده می‌شود و تعداد کمی حدود کمتر از هزار بار در سال گذشته با آن شماره تماس گرفته‌اند و نمی‌توان فهمید تا چه حد به درخواست و شکایات این چند صد نفر رسیدگی شده است، ولی بی‌شک نمی‌توان پیام سیاسی این کار را فهمید و آن این است: اگر مشکل و مسئله‌ای دارید اعتراض و اعتصاب نکنید، به این شماره زنگ بزنید. این سیستم مراقبت دولتی به‌هیچ‌وجه موثر نیست. تا این حد که در عمان خود بازرسان کار، دست به اعتصاب زدند تا قدرت بیشتری برای مراقبت و جریمه شرکت‌های متخلف به دست آورند! این تنها کارگاه‌های ساختمانی نیستند که دست به اعتراض می‌زنند، بلکه این به درون خانه‌هایی که کارگران مهاجر در آنها کار می‌کنند نیز سرایت کرده است. دو میلیون (Dome Stic Workers) کارکنان خانگی (کلفت) عموما وضع بهتری از کارگران ساختمانی ندارند. چه از نظر ساعات کار که تمامی ندارد و بدون حق توقف کار برای استراحت و چه به لحاظ دستمزد که ناچیز است و معمولا دیر پرداخت می‌شود و هم از نظر وضع سکونت. فشار جسمی و روانی‌ای که از طرف صاحب‌کار (ارباب) که در همان خانه زندگی می‌کند و دائم کارکنان را زیر نظر دارد به آنان اعمال می‌شود، حتی امکان گفت‌وگو و تبادل‌نظر بین این کارگران را غیرممکن کرده است؛ برای نمونه پیشخدمتی به نام زیرانا نفیک از کشور سریلانکا در سال ۲۰۱۳ در ملأعام گردنش را زدند. از او در زیر فشار و شکنجه اعتراف گرفته بودند که نوزادش را کشته است. این رویداد دلخراش توفانی دیپلماتیک بین دو کشور به وجود آورد. همین مشکل بین دولت‌های فیلیپین و عربستان سعودی و بعد بین اندونزی و قطر به علت بدرفتاری با زنان پیشخدمتی که در اثر فشار کار و بدرفتاری اربابانشان گریخته بودند همچنین امارات عربی که از طریق کانال رسانه‌ای الجزیره و سرمایه‌گذاری در تیم‌های فوتبال غربی به غلط لقب کشور لیبرال را به دست آورده است در مرکز انتقاداتی شدید قرار گرفته است. در کارگاه‌های ساختمانی قطر که در حال تدارک مسابقات جهانی فوتبال در ۲۰۲۲ است، تاکنون بیش از هزار کارگر مرده‌اند (کشته شده‌اند) و پیش‌بینی می‌شود این قتل‌عام به بیش از چهار هزار نفر برسد و این تعداد برای ۵۰۰ هزار کارگر خارجی رقم بالایی است. اگر تدابیری اندیشیده نشود این بسیار وخیم است. خالد الثانی، رئیس دپارتمان حقوق بشر و عضو خاندان سلطنتی متعهد شده است تا وضع کارگران کارگاه‌های ساختمانی را بهبود بخشد. ولی کارگران در این کارگاه‌ها با ضرباهنگ ۲۰ تا ۲۵ نفر در ماه همچنان جان می‌بازند. سندیکاهای کارگری در این کشورها تا امروز به خاطر «امنیت ملی» حق وجود نداشته‌اند. فوتبالیستی به نام ظاهر بل‌یونس ۳۴ ساله، بازیکن حرفه‌ای فرانسوی اعلام کرد برای دو سال در دوبی گروگان گرفته شده بوده است و باشگاه فوتبالی که در آن بازی می‌کرده است حقوقش را نمی‌پرداخته و گذرنامه‌اش را مصادره کرده بوده است. بل‌یونس آدم صاحب‌امتیازی است که تا پیش از دعوا با باشگاهش درآمد خیلی خوبی داشته است. درحالی‌که کارگران ساده کارگاه‌های ساختمانی استادیوم‌ها دستمزدشان صد دلار در ماه است و کارگران متخصص حداکثر ۳۰۰ دلار در ماه درآمد دارند، ولی همگی باید ساعت چهار از خواب برخیزند و در صف دستشویی و توالت جمعی قرار گیرند تا پس از چند ساعت انتظار برای نظافت و صرف صبحانه، دست‌کم ۱۲ ساعت در کارگاه‌هایشان کار کنند تا بعد به باکس (آلونک‌های چوبی)شان برگردند و دوباره برای توالت و دستشویی صف ببندند و غذا بخورند و پس از نظافت، غذاخوری بروند و در این آلونک‌های چوبی که در همان کارگاه‌ها قرار دارند با ۱۰ نفر دیگر چند ساعتی بخوابند. البته این درست است که کشورهای عربی خلیج‌فارس با هم تفاوت‌هایی دارند و در بعضی از آنها که نسبت به فشارهای بین‌المللی کمی حساس‌ترند، تغییراتی مؤثر در مدت کمی برای بهبودی اوضاع کارگاه‌های ساختمانی به وجود آمده است و این نیز درست است که کشورهای صادرکننده نیروی کار به این درآمدهای کارگران در کشورهای عربی نیاز دارند، درست به همان اندازه که کشورهای عربی به این نیروی کار خارجی نیازمندند. لازم به یادآوری است که این کارگران خارجی ۸۰ درصد جمعیت کشورهای نامبرده را تشکیل می‌دهند، ولی مهم‌تر از اینها این است که پیش از انتقادهای اخلاقی به این برده‌داران جدید که از سیستم کفاله عربی بهره فراوان می‌گیرند، نباید فراموش کرد که شرکت‌های پیشرفته و غربی نیز از این سیستم سودهای بسیار می‌برند. امید است که آنان در این تغییرات برای بهبودی وضع کارگران مهاجر کشورهای عربی پیشقدم شوند و کارگران را برای دسترسی به حقوق ابتدایی‌شان کمک و یاری رسانند.

سیستم کفاله

سیستم کفاله رایج‌ترین شکل قرارداد کاری در کشورهای عربی خلیج‌فارس است.

یک اسپانسر (ضامن) که می‌تواند یک شرکت و حتی یک فرد باشد، برای کارگر مهاجر ویزا، اجازه اقامت و کار را تضمین می‌کند و در قبالش سهمی از حقوق کارگر را به خود اختصاص می‌دهد و از این مهم‌تر یکسری حقوق دیگر را از آن خود می‌کند که عمده‌ترینش اجازه خروج است که می‌تواند بدون هیچ دلیلی انکار شود (داده نشود) یا اینکه کارگر حق تغییر کار نخواهد داشت، مگر با اجازه ضامنش. اگر کارگر از این قواعد سر باز زند می‌تواند به زندان محکوم یا حتی گروگان گرفته شود. از آن بدتر این است که اگر کارگر فرار کند به حُرب محکوم شده و عملا به برده فراری تبدیل می‌شود. تخمین زده می‌شود که ۶۰۰هزار کارگر، اسیر و قربانی این سیستم شده‌اند. در بحرین توسط ملک حامد الخلیفه در سال ۲۰۱۳ این حکم لغو شد و حتی حق تشکیل انجمن‌های آزاد به رسمیت شناخته شد ولی همین آزادی انجمن‌ها در بسیاری از کشورهای عربی خلیج‌فارس تبدیل به ابزاری قانونی برای واردات فحشای خارجی شد. برخلاف اینکه فقه اسلامی فحشا را حرام دانسته و آن را ممنوع می‌کند، ولی در این کشورها به طور گسترده‌ای رایج است.

پیشنهاد ۱۶ هزار میلیارد تومانی نعمت‌زاده به دولت

شاتا: وزیر صنعت، معدن و تجارت گفت: در سال ۹۵ تسهیلاتی بالغ بر ۱۶ هزار میلیارد تومان برای ۱۰ هزار واحد صنایع کوچک و متوسط را که تولید آنها کمتر از ظرفیت است یا متوقف شده‌اند، به دولت پیشنهاد داده‌ایم. محمدرضا نعمت‌زاده در دیدار نوروزی خود با مدیران و کارکنان وزارتخانه افزود: برای عملیاتی‌کردن سیاست‌های اقتصاد مقاومتی از همان ابتدای سال، کار را به صورت جدی شروع کرده و بر روی تأکید مقام معظم رهبری مبنی بر استفاده از توانمندی‌های داخلی تمرکز کرده‌ایم. نعمت‌زاده با اشاره به حضور خود در جلسه ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی به ریاست معاون اول محترم رئیس‌جمهور، گفت: در این جلسه تصمیمات اتخاذشده به این وزارتخانه ابلاغ شده که به طور جدی آن را برای اجرا دنبال می‌کند. وزیر صنعت، معدن و تجارت گفت: از واحدهایی که در سال‌های گذشته از آنها آمارگیری شده و مسائل آنها را تجزیه و تحلیل کرده‌ایم، به این نتیجه رسیده‌ایم که تقریبا ۷۰ درصد این واحدها مشکلات نقدینگی دارند. وی افزود: البته بانک‌ها در سال گذشته تلاش کرده‌اند تا به این دسته از واحدها کمک‌هایی کنند؛ اما کافی نبوده است. نعمت‌زاده گفت در سال ۹۵ تسهیلاتی بالغ بر ۱۶ هزار میلیارد تومان برای ۱۰ هزار واحد صنایع کوچک و متوسط را که تولید آنها کمتر از ظرفیت است یا متوقف شده‌اند، به دولت پیشنهاد داده‌ایم. وی گفت: در این پیشنهاد درخواست شده حدود پنج درصد سود این تسهیلات، ارزان‌تر و پایین‌تر از نرخ معمول باشد. وزیر صنعت، معدن و تجارت همچنین افزود: علاوه‌براین، هزار میلیارد تومان کمک‌های یارانه‌ای برای ایجاد زیرساخت‌ها و زیربناها برای آن دسته از واحدهایی که مشکل آب و برق داشته، به دولت پیشنهاد شد. وزیر صنعت، معدن و تجارت از دیگر کمک‌های درنظرگرفته‌شده برای ۱۰ هزار واحد صنایع کوچک و متوسط یادشده گفت: در زمینه ارتقای دانش این واحدها برنامه‌ریزی کرده‌ایم و درصددیم تا با اعزام گروه‌های مشاوره و فنی به آنها کمک‌هایی کنیم. وی افزود: همچنین در زمینه صادرات، دوره‌های آموزشی را برگزار کرده که واحدهای کوچک به سمت دانش‌بنیان و تکنولوژی پیشرفته سوق داده شده تا بتوانند کالاهایشان را صادر کنند. نعمت‌زاده گفت: در هفته جاری بنا داریم تا با برگزاری جلسه‌ای با تجّاری که در زمینه صادرات کار می‌کنند، موانع و مشکلات آنها را شناسایی کرده و با همفکری و کمک یکدیگر بر توانمندی‌های آنها در زمینه توسعه صادرات بیفزاییم.

نگاه

تصویری از بورس در سال ۱۳۹۵

محمد یوسفی‌تژادان
کارشناس بازار سرمایه

● از مهم‌ترین عوامل اثرگذار بر بازار سرمایه در سال ۱۳۹۴ ابهام در نهایی‌شدن پرونده هسته‌ای و اجرای برجام بود که در هر دوره بر جریان نقدینگی بازار اثرگذار بود تا اینکه در پایان دی‌ماه به سرانجام رسید. ازبین‌رفتن این ریسک به فعالان اقتصادی و سرمایه‌گذاران کمک می‌کند تا سال ۹۵ و سال‌های بعد از آن را به شکل مناسب‌تری ارزیابی کنند. عامل دیگری که به‌شدت بر بازار اوراق بهادار در سال ۱۳۹۴ اثرگذار بود، رکود حاکم بر بازار داخلی بود که موجب شد فروش و درآمد بسیاری از صنایع و شرکت‌ها به‌شدت کاهش یابد. از صنعت فلزات اساسی و سیمان گرفته تا صنعت محصولات غذایی و خودرو، از این موضوع تأثیر قابل ملاحظه‌ای پذیرفتند. این رکود بزرگ در اقتصاد کشور موجب شد تا سودآوری شرکت‌ها نسبت به دوره قبل بیش از ۴۰ درصد کاهش یابد. هرچند دولت با ارائه نسخه‌هایی مانند فروش اقساطی خودرو، اعطای کارت اعتباری ۱۰میلیون‌تومانی به دنبال کاهش این رکود بود، اما در هر صورت فشار قابل ملاحظه‌ای بر صنایع مختلف وارد آمد. از طرفی اقتصاد کشور به دلیل وابستگی به نفت از کاهش شدید قیمت نفت، تأثیر پذیرفت و با کاهش قیمت محصولات شیمیایی و پتروشیمیایی، کاهش سودآوری بزرگ‌ترین صنعت بورسی را رقم زد. البته باید توجه داشت در کنار کاهش قیمت نفت، تأثیر اقتصاد چین و کاهش رشد اقتصادی آن بر بازارهای جهانی موجب کاهش قیمت فلزات اساسی و همچنین سنگ‌آهن شد که طبیعتا بخش‌های فلزات اساسی و کانه‌های فلزی را دستخوش کاهش نمادگرهای اساسی کرد. شاید بتوان در سال ۱۳۹۴، سه‌ماهه پایانی را تا حدودی متفاوت دانست و آن هم از این منظر که تغییرات مورد انتظار سرمایه‌گذاران از برخی متغیرهای اقتصادی و سیاسی رنگ و شکل واقعیت به خود گرفت. کاهش نرخ تورم به حدود غیرقابل تصور تک‌رقمی و به تبع آن انتظار از کاهش نرخ بهره به‌عنوان مهم‌ترین متغیر تأثیرگذار بر بازار سهام، شرایط متفاوتی را برای فعالان بازار سرمایه رقم زد.

ادامه در صفحه ۱۵

